

Результати опитування учасників першого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024»

Для участі у всеукраїнському конкурсі «Учитель року – 2024» зареєструвався 1971 педагогічний працівник:

- 490 – у номінації «Географія»;
- 251 – у номінації «Образотворче мистецтво»;
- 718 – у номінації «Українська мова та література»;
- 512 – у номінації «Фізика».

З метою удосконалення механізму проведення всеукраїнського конкурсу «Учитель року» Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» проведено опитування учасників першого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024» (далі – перший тур конкурсу).

Опитування було здійснено на основі хмарних технологій з використанням сервісів Google з дотриманням принципів добровільності, індивідуальності та анонімності. Учасникам опитування було запропоновано дати відповіді на 20 запитань, з яких 4 запитання стосувалися статистичних даних (номінація, стать, вік, педагогічний стаж роботи), 16 запитань – організації першого туру конкурсу. Опитування передбачало відповіді з одиничним, множинним вибором та відкриті відповіді.

Статистичні дані учасників опитування

В опитуванні взяв участь 771 респондент, що складає 39% від кількості педагогів, яким було надіслано анкету.

У номінаціях ця кількість розподілилася таким чином:

«Географія» – 199 осіб (41% від кількості педагогів, яким було надіслано анкету);

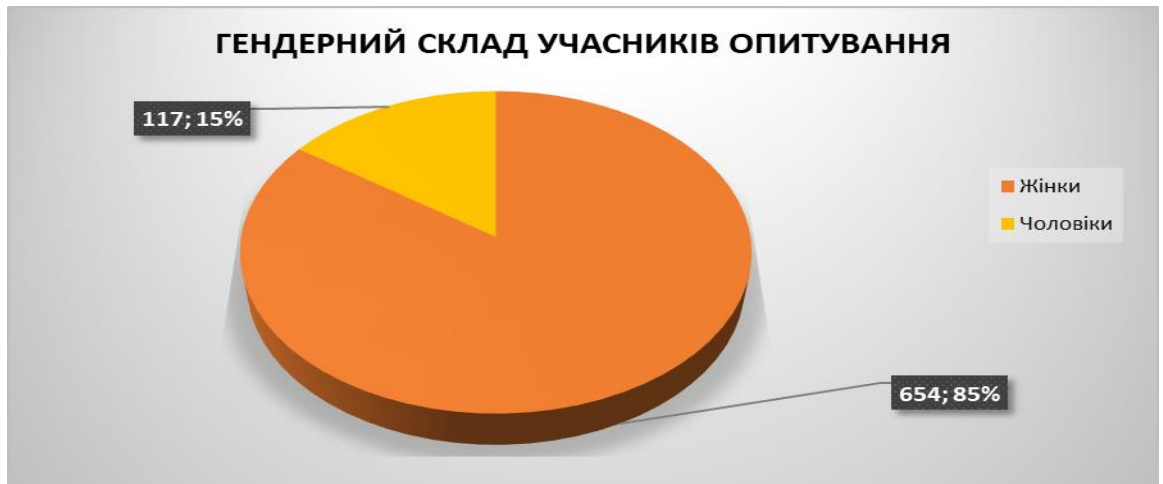
«Образотворче мистецтво» – 97 осіб (39% від кількості педагогів, яким було надіслано анкету);

«Українська мова та література» – 256 осіб (36% від кількості педагогів, яким було надіслано анкету);

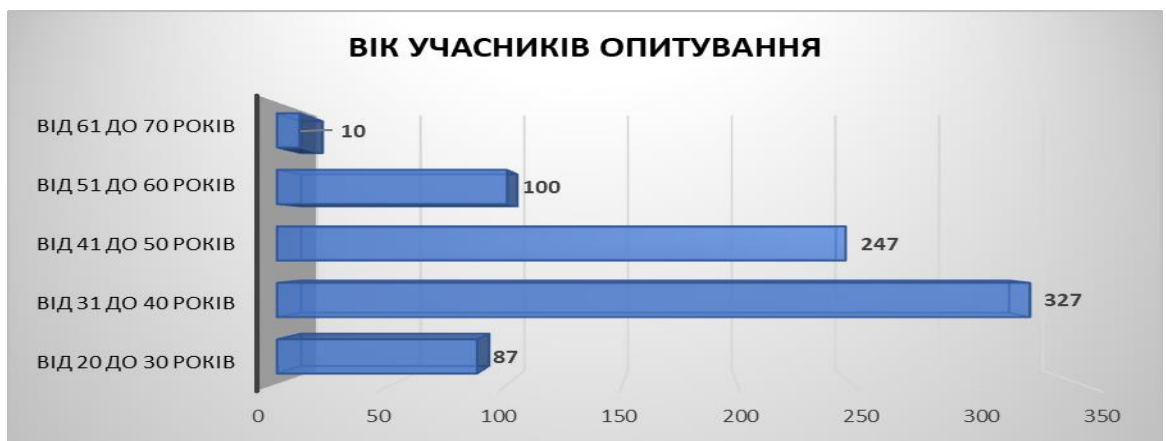
«Фізика» – 219 осіб (43% від кількості педагогів, яким було надіслано анкету).

Із 771 учасника опитування 654 – це жінки, 117 – чоловіки.

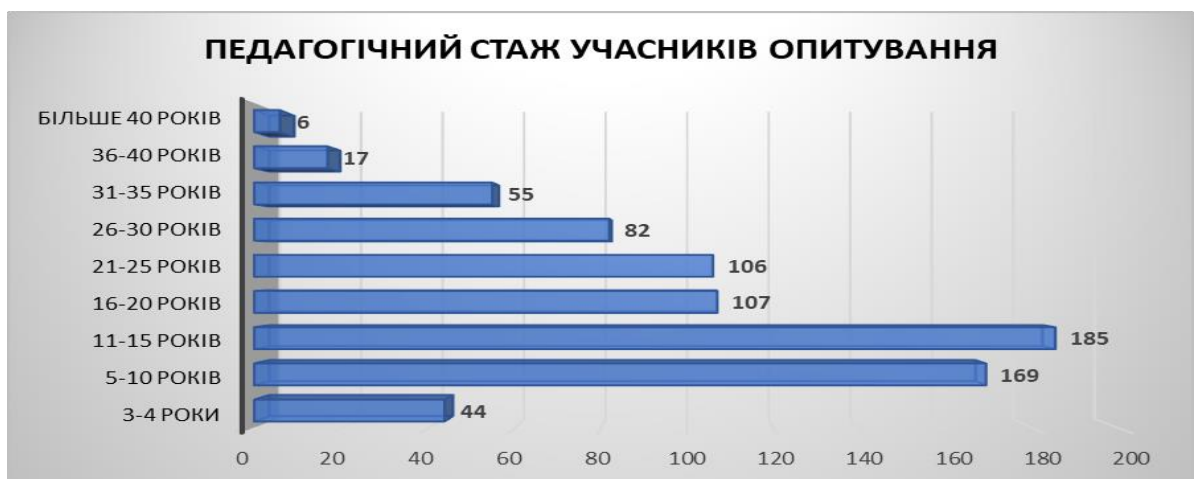

Вік учасників опитування складає: 20–30 років – 87 осіб (11%), 31–40 років – 327 осіб (43%), 41–50 років – 247 осіб (32%), 51–60 років – 100 осіб (13%), 61–70 років – 10 осіб (1%).

Педагогічний стаж роботи респондентів:

3–4 роки – 44 (6%), 5–10 років – 169 (22%), 11–15 років – 185 (24%), 16–20 років – 107 (14%), 21–25 років 106 (14%), 26-30 років – 82 (10%), 31-35 років – 55 (7%), 36-40 років – 17 (2%), більше 40 років – 6 (1%).

Запитання щодо організації першого туру конкурсу

1. Як Ви дізналися про конкурс?

Відповідь на це запитання передбачала множинний вибір, тому сумарні показники не відповідають кількості учасників опитування.

Результати опитування показують, що першоджерелом інформації про конкурс «Учитель року – 2024» для більшості респондентів (571 педагог) був керівник закладу освіти.

229 педагогів отримали інформацію на сайті Міністерства освіти і науки України. 219 респондентів джерелом інформації зазначили сайт закладу післядипломної педагогічної освіти, 99 – сайт департаменту (управління) освіти і науки обласної (військової) державної адміністрації. Із соціальної мережі Facebook про конкурс дізналося 88 учасників опитування. 55 педагогічних працівників скористалися іншими джерелами інформації про конкурс.

2. Що спонукало Вас до участі в конкурсі?

Відповідь на це запитання передбачала множинний вибір, тому сумарні показники не відповідають кількості учасників опитування.

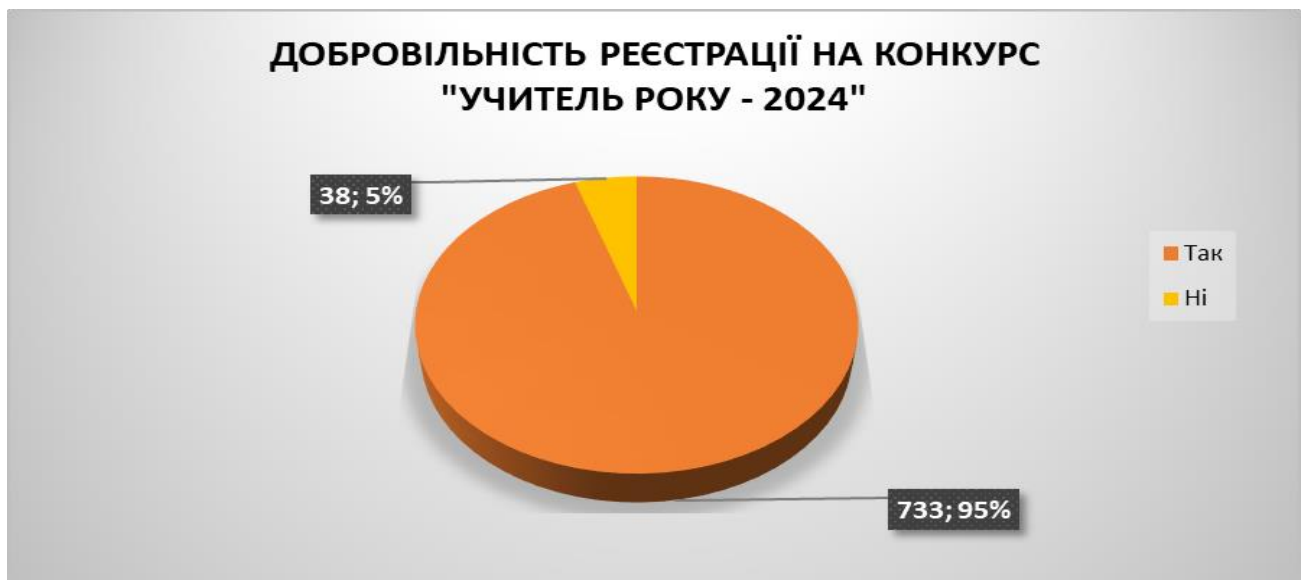
Більшість педагогів сприйняли конкурс як можливість отримати новий досвід (601 особа). Поділитися власним досвідом готові 210 респондентів. Професійний розвиток став мотиваційним важелем для значної кількості учасників опитування: 296 осіб зазначили бажання продемонструвати свої професійні здібності, 456 осіб обрали можливість підвищити рівень професійної майстерності. 208 педагогів обрали варіанти відповідей, які пов'язані з атестацією. 161 учасник опитування (майже 21%) серед множинного вибору зазначив, що на рішення про участь у конкурсі вплинули їхні керівники. З них 50 педагогів зазначили, що до участі у конкурсі їх спонукало тільки

рішення керівництва закладу освіти. Це свідчить, що керівники закладів освіти порушують принцип добровільності участі педагогів у фаховому змаганні.

3. Чи була реєстрація на конкурс добровільною?

38 учасників опитування (5%) зазначили, що реєстрація на конкурс була недобровільною. Відповіді на це запитання демонструють, що все ж таки існує тиск на вчителів з боку керівників закладів освіти або місцевих органів управління освітою щодо участі в конкурсі. Проте, цей показник у порівнянні з попереднім опитуванням, проведеним у 2021 році, зменшився на 3%.

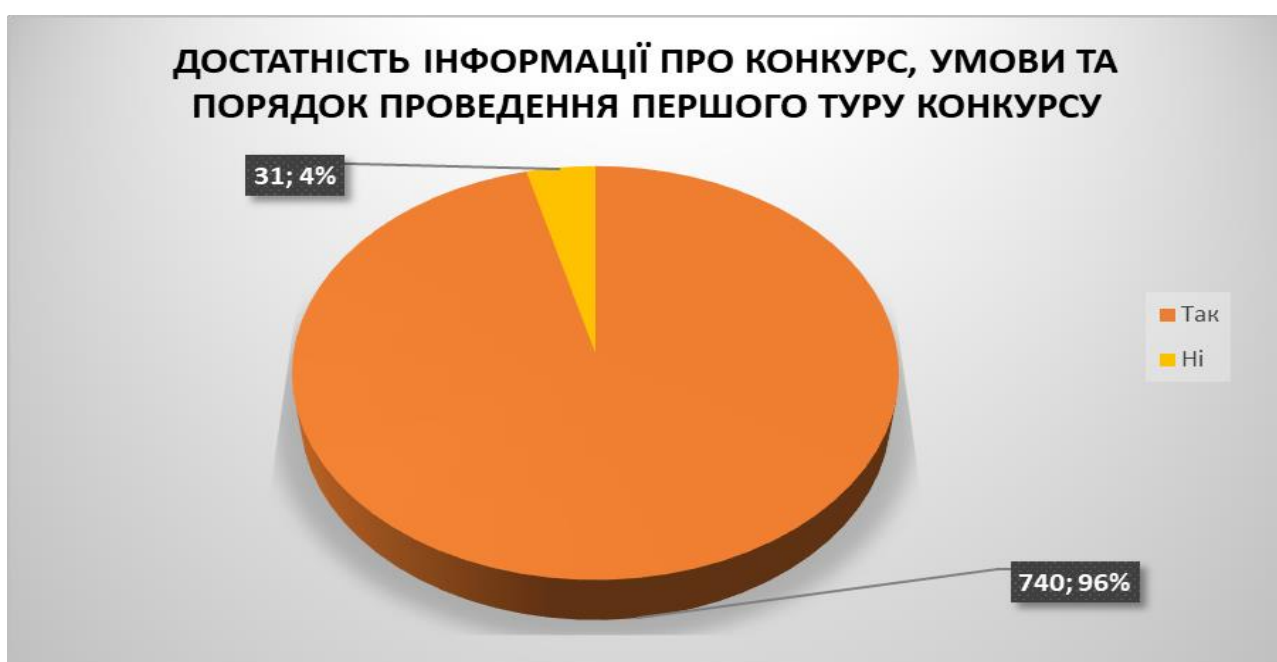
Порівнюючи відповіді респондентів щодо добровільності реєстрації, джерела інформації про конкурс та мотивації участі в ньому, можна зробити висновок, що більшість керівників закладів освіти інформують педагогів про можливість підвищення професійного рівня, мотивують до набуття нового

досвіду та демонстрації власних досягнень, зокрема в конкурсі «Учитель року». Проте, тиск на вчителів та примус до участі в конкурсі має місце. 161 учасник опитування зазначив, що одним із мотиваційних чинників участі в конкурсі було рішення керівництва, при цьому 38 осіб вказали на недобровільну реєстрацію на конкурс.

Джерело інформації про конкурс «Повідомив керівник»		Мотивація участі в конкурсі «Рішення керівництва»		Недобровільна реєстрація	
кількість осіб	% від загальної кількості респондентів	кількість осіб	% від загальної кількості респондентів	кількість осіб	% від загальної кількості респондентів
571	74%	161	21%	38	5%

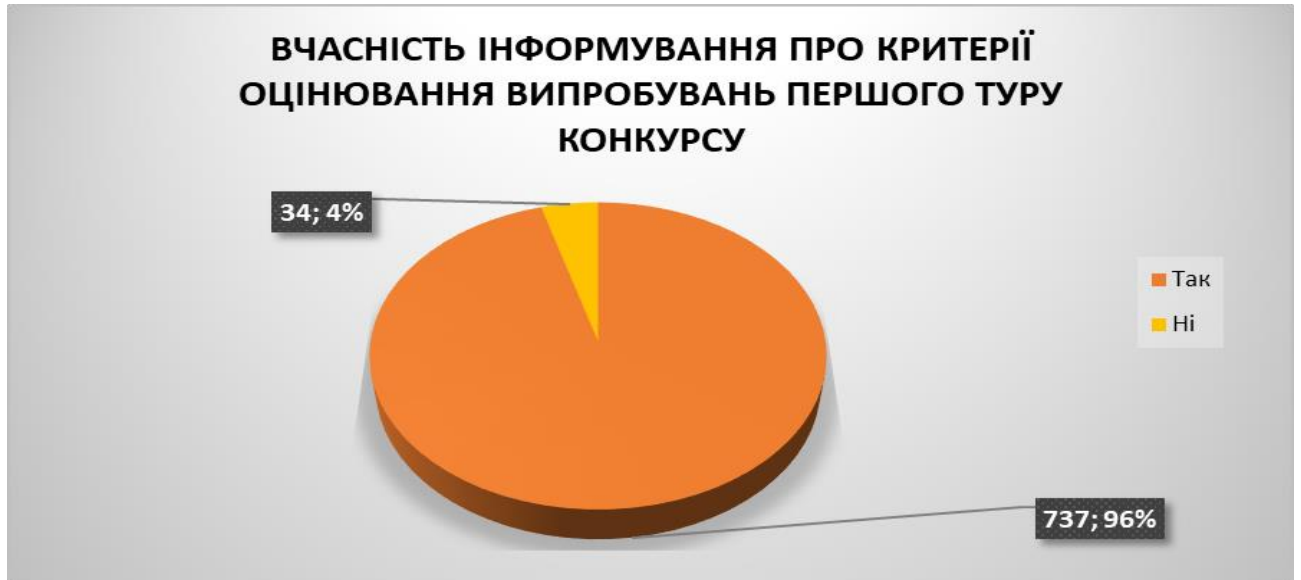
4. Чи отримали Ви достатньо інформації про конкурс, умови та порядок проведення першого туру конкурсу?

Більшість учасників опитування (740 осіб, 96%) отримала достатньо інформації про конкурс. Педагоги були ознайомлені з умовами та порядком його проведення. Проте, 4% респондентів (31 особа) вказали, що не були обізнані щодо умов конкурсу. Це може свідчити про те, що на педагогів чинився тиск щодо реєстрації для створення штучної кількості учасників першого туру, а самі вчителі не планували проходити конкурсні випробування й, відповідно, знайомитися з умовами їх проведення.

5. Чи були Ви поінформовані про критерії оцінювання випробувань до початку першого туру конкурсу?

Позитивну відповідь на це питання дали 737 респондентів, що складає 96% від загальної кількості. 34 особи (4%) зазначили, що до початку першого туру конкурсу не були ознайомлені з критеріями оцінювання випробувань.

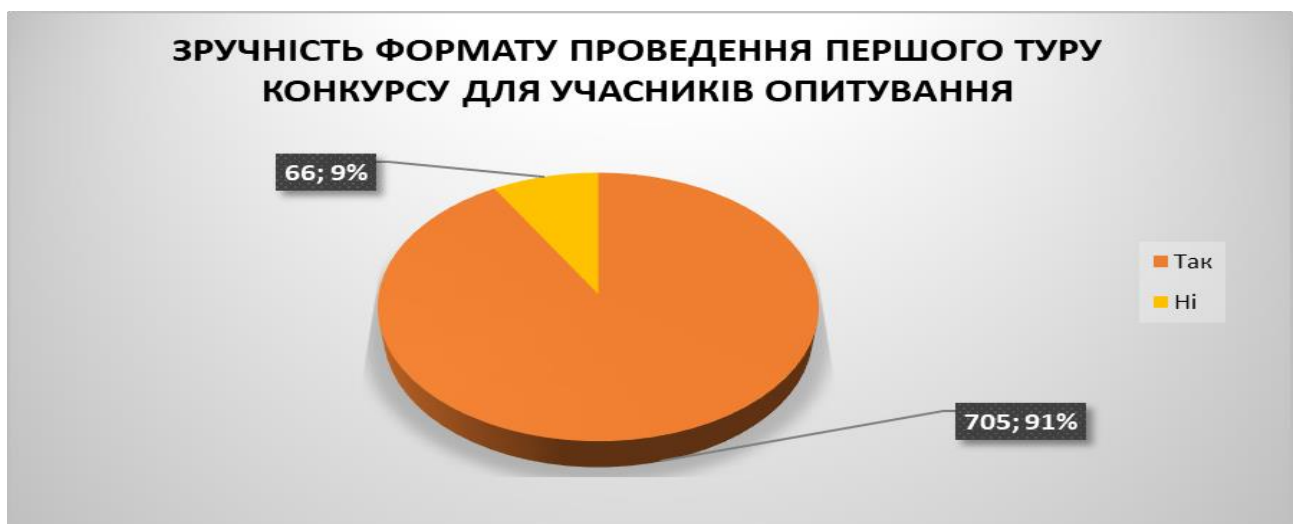

6. У якому форматі був проведений перший тур конкурсу?

За інформацією респондентів перший тур конкурсу був проведений в дистанційному, очному, змішаному форматах.

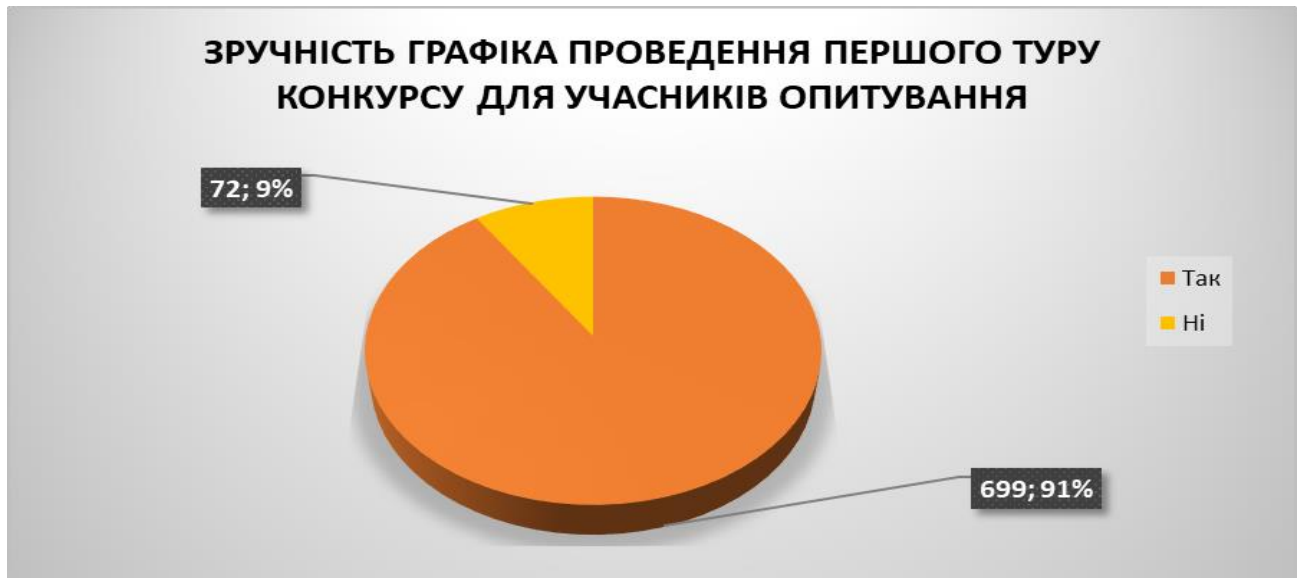
7. Чи зручним для Вас був формат проведення першого туру конкурсу?

Зручно проходити конкурсні випробування в обраному оргкомітетом першого туру конкурсу форматі було для 705 осіб, що становить 91% від загальної кількості респондентів, не зручно – для 66 осіб (9%).

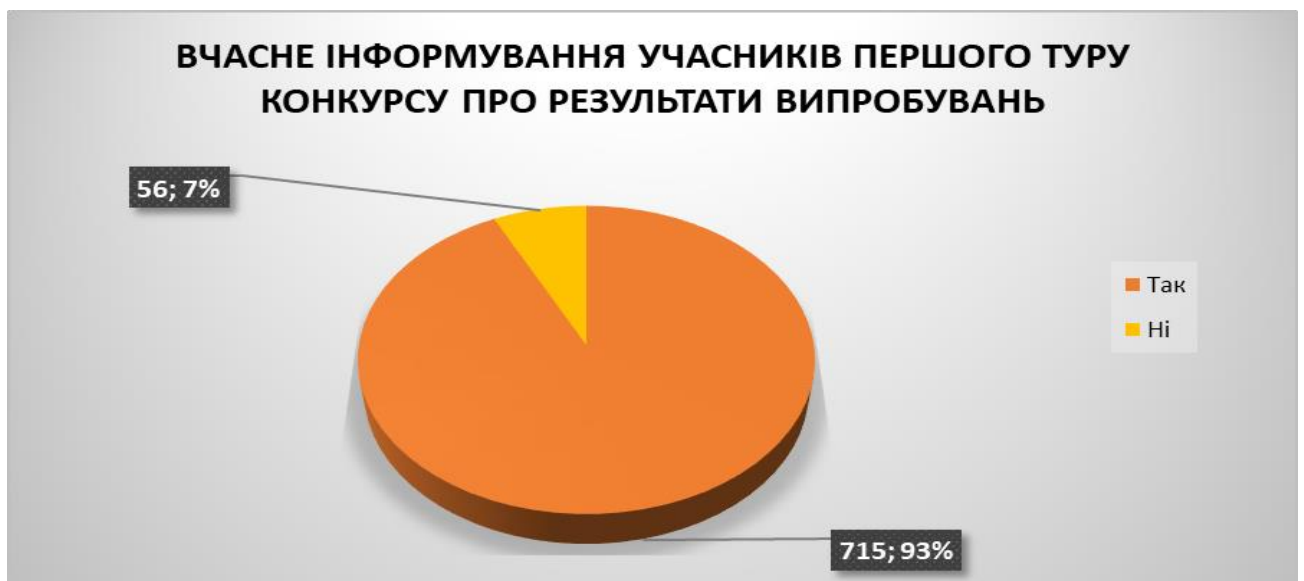
8. Чи зручним для Вас був графік проведення випробувань на першому турі конкурсу?

Для 699 учасників (91%) опитування графік проведення випробувань першого туру конкурсу був зручним, а для 72 (9%) – ні.

9. Відповідно до умов та порядку проведення конкурсу Ви мали отримувати результати випробувань не пізніше наступного дня після проведення випробування. Чи вчасно Ви отримували цю інформацію?

Про вчасність оприлюднення результатів оцінювання конкурсних випробувань свідчать відповіді 715 респондентів, що складає 93% від загальної кількості учасників опитування. Проте, 56 педагогів (7%) зазначили, що не були вчасно поінформовані.

10. Як Ви оцінюєте роботу журі першого туру конкурсу?

На це запитання не відповіли 20 учасників (3%) опитування. 93% респондентів (720 осіб) позитивно оцінили роботу журі першого туру конкурсу.

Вони відмітили, що члени журі – справжні професіонали, неупереджені, відповідальні, толерантні, щирі, гуманні, привітні, відкриті для спілкування.

Члени журі здійснювали оцінювання конкурсних випробувань демократично, професійно, відкрито, прозоро, чесно, об'єктивно та справедливо; не тільки надавали всю необхідну інформацію, а ще й мотивували кожного учасника, допомагали, здійснювали професійний аналіз випробувань, а також ділились своїм досвідом. Педагоги відчували позитивну й комфортну доброзичливу атмосферу та психологічну підтримку.

Проте, 4% респондентів (31 особа) залишили негативні відгуки про роботу журі, серед яких:

- упереджене ставлення до конкурсантів;
- ігнорування порушень правил учасниками конкурсу та нехтування академічною доброчесністю;
- несправедливість та суб'єктивність при оцінювання конкурсних випробувань;
- порушення умов конкурсу щодо оприлюднення результатів випробувань;
- недотримання порядку під час проведення випробувань (заважав шум, галас від інших учасників);
- відсутність зворотного зв'язку.

11. Які проблеми виникли у Вас під час участі в конкурсі?

На це запитання 62 респонденти (8%) не надали відповіді, а 338 (44%) – зазначили про відсутність проблем при проходженні випробувань першого туру конкурсу.

371 учасник опитування (48%) повідомив про проблеми, які виникли під час участі у випробуваннях, серед яких:

- тиск на вчителів щодо їх участі в конкурсі;
- відсутність комунікації з організаторами першого туру конкурсу, підтримки з боку колективу та технічної допомоги;
- зміна умов проведення конкурсних випробувань;
- недостатнє інформування членами журі про умови проведення першого туру конкурсу, критерії оцінювання випробувань та формат їх проведення;
- відсутність консультацій з алгоритму виконання робіт;
- відсутність фітбеку від членів журі;
- некоректна поведінка членів журі;
- не налаштованість порядку під час конкурсу (спілкування між членами журі під час випробування, шум, галас від інших учасників);
- відсутність наказу закладу освіти про участь у конкурсі та оформлення відрядження до місця проведення випробувань;
- брак практичних умінь щодо роботи онлайн, а також досвіду роботи з Google Meet, програмою OBS студію, використання ШІ;
- логістичні проблеми (вчасний приїзд громадським транспортом до місця проведення випробувань, які розпочиналися рано вранці);
- складність у поєднанні проходження конкурсних випробувань та безпосередньої роботи вчителя в школі;

складність у доборі фізичного обладнання для випробування «Фізичний експеримент»;

щільний графік випробувань, а також проходження двох випробувань в один день з мінімальною перервою; відсутність часу на відновлення;

брак часу на підготовку до випробувань та виконання завдань;

проходження випробувань під час повітряних атак, мінометних та артилерійських обстрілів;

високий рівень хвилювання, емоційне виснаження, розумове перевантаження, психологічний стан під час війни, хвороба, сімейні та фінансові проблеми;

відсутність електропостачання, нестабільність або відсутність інтернету;

складнощі з налаштуванням технічного обладнання, завантаженням програм, встановленням веб-камери для проходження конкурсу, здійсненням запису відео, а також екрану комп'ютера, монтуванням відео для самопрезентації;

технічні проблеми (через нестабільне інтернет-з'єднання не змогли приєднатися до Zoom-конференції, завантажити роботи на необхідний ресурс та відправити їх, налаштувати звук та бічну камеру, завантажити та надіслати відео).

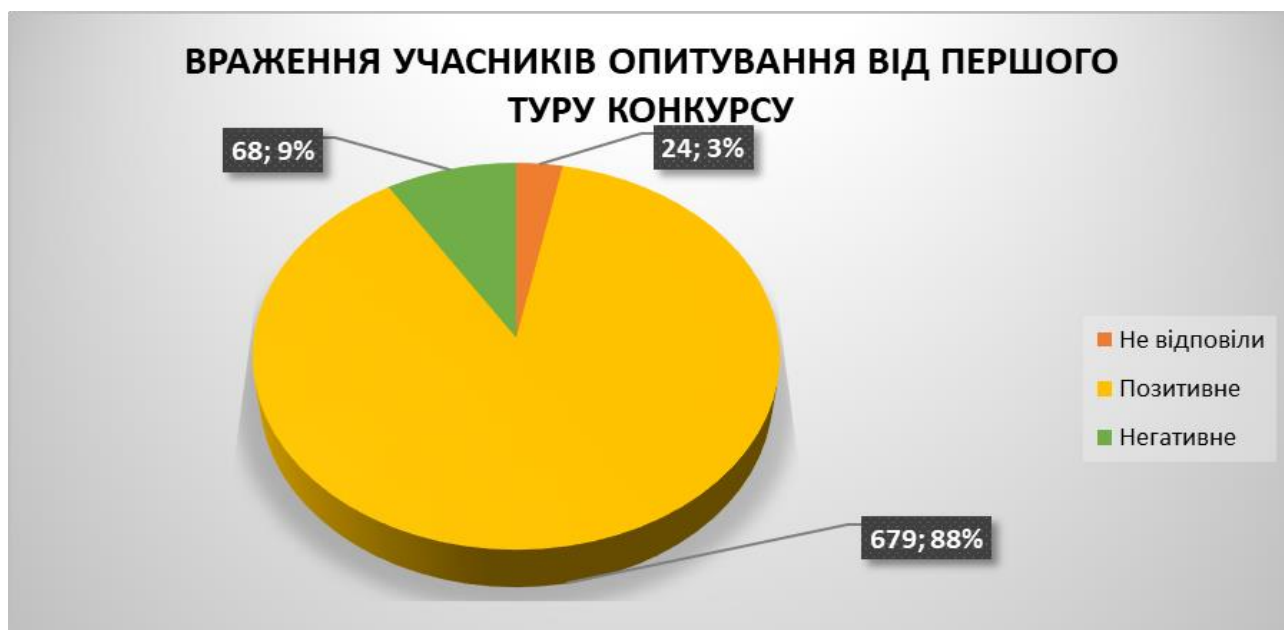
12. Як ви оцінюєте в цілому організацію та проведення першого туру конкурсу?

Більшість педагогів (711 осіб, 92%) високо оцінили організацію та проведення першого туру конкурсу (відмінно та добре). 45 учасників опитування (6%) обрали оцінку «задовільно», а 15 осіб (2%) – «незадовільно».

13. Ваші враження від першого туру конкурсу (опишіть коротко).

Своїми враженнями поділилися 747 респондентів, що становить майже 97% від загальної кількості учасників опитування.

Більшість учасників опитування (679 педагогів, 88%) висловили позитивні враження від участі в першому турі конкурсу та відзначили високий методичний рівень його організації. Відмітили комфортну доброзичливу атмосферу, емоційну підтримку з боку членів журі та організаторів конкурсу, толерантне ставлення, єднання. Цей захід був для них цікавим, яскравим і корисним у плані обміну творчими наробками. Участь у конкурсі стала для педагогів важливим, цінним і пізнавальним досвідом, надихнула на подальші досягнення та розвиток у професійній сфері. Конкурсанти переконалися у власних знаннях та вміннях, побачили рівень інших вчителів та підвищили власну самооцінку, удосконалили свою професійну майстерність.

68 учасників опитування (9%) зазначили, що від першого туру конкурсу отримали негативні враження, а також розчарування. Серед них можна виділити основні:

- недобровільність участі у конкурсі;
- невдалий вибір організаторами першого туру конкурсу дат проведення випробувань (останній тиждень перед канікулами та перший тиждень після);
- велике навантаження на першому турі (тестування та практична робота в один день);
- недостатність роз'яснень щодо порядку проходження конкурсних випробувань;
- відсутність фінансування очного етапу конкурсу (проживання, проїзд і харчування конкурсantів за власний кошт);
- напруженість та хвилювання щодо надійності технічних засобів;

недотримання принципів академічної доброчесності деякими учасниками першого туру конкурсу; стороння допомога учасникам конкурсу під час виконання завдання;

нерівність умов для учасників конкурсу;

незрозумілість механізму оцінювання випробувань та неотримання роз'яснень;

відсутність коментарів членів журі або оціночних листів конкурсних випробувань;

необ'єктивність, несправедливість оцінювання членами журі робіт / виступів конкурсантів;

невчасність оприлюднення оцінок за конкурсні випробування;

нав'язування членами журі своєї позиції, гендерні упередження, дискримінаційний підхід;

відсутність зворотного зв'язку: членами журі не було надано рекомендацій конкурсантами щодо покращення їх роботи;

брак спілкування з колегами та відсутність можливості бачити роботи та відеозаписи випробувань колег;

закритість конкурсу та відсутність обміну досвідом.

14. Що, на Вашу думку, слід змінити в організації першого туру конкурсу? Опишіть коротко Ваші зауваження або поради щодо покращення конкурсу.

На це запитання 109 респондентів (14%) не надали відповіді, 268 (37%) зазначили, що немає потреби щось змінювати. 376 учасників опитування (49%) надали пропозиції щодо покращення організації та проведення конкурсу.

Серед зауважень та порад щодо покращення конкурсу можна виділити основні:

- участь у конкурсі має бути добровільною;
- обмежити вік конкурсантів;
- відмінити конкурс на час воєнного стану;
- розглянути питання щодо дистанційного проведення конкурсу в умовах війни;
- враховувати безпекову ситуацію для вчителів прикордоння;
- бажано проводити конкурси очно, тоді є можливість для спілкування між учасниками та членами журі;
- здійснювати фінансування відрядження конкурсантів на конкурс, якщо він відбувається очно;
- забезпечити проживання конкурсантів у місті, де проводиться конкурс в очній формі;
- на період участі в конкурсі вивільнити вчителів від уроків;
- обирати дати проведення випробувань першого туру конкурсу так, щоб вони не співпадали з проведенням МАН чи обласних олімпіад з предмета;
- випробування, якщо вони відбуваються очно, розпочинати не раніше 10:00 (враховувати можливість приїзду до місця проведення конкурсу до початку випробування);
- не проводити конкурсні випробування в понеділок;
- зменшити кількість етапів першого туру конкурсу;
- надати можливість учасникам конкурсу проходити усі випробування першого туру;
- не визначати учасників наступного етапу першого туру конкурсу лише за тестуванням;
- зменшити теоретичні завдання, збільшити кількість практичних випробувань із залученням здобувачів освіти;
- запровадити самоаналіз проведеного уроку;
- збільшити термін проведення першого туру конкурсу;
- збільшити перерву між випробуваннями (хоча б 2 дні);
- зменшити часовий інтервал між першим та другим етапом першого туру конкурсу (не розривати проведення першого туру конкурсу на великий термін, провести все в один місяць);
- зменшити кількість конкурсних випробувань;
- проводити не більше одного випробування на день;
- завчасно доводити до відома графік проведення випробувань (не в переддень чи за 2 дні);
- здійснювати організаційно-методичну та матеріально-технічну підтримку учасників конкурсу;
- покращити комунікацію між організаторами першого туру конкурсу та його учасниками (доступ до організаторів для вирішення проблем, які виникли під час конкурсу);

передбачити проведення інструктажів для учасників конкурсу щодо випробувань;

вчасно доводити до відома конкурсантів алгоритм проведення конкурсних випробувань та надавати приклади виконання завдань;

більше інформувати конкурсантів про технічні особливості проведення випробувань в дистанційному форматі (особливості програми для запису екрану, обмеження пам'яті Google Диска для завантаження відео, інструкції щодо встановлення програм для спостереження за учасниками тощо);

передбачити пробне підключення та налаштування відеоконференції;

проводити пробне тестування в режимі онлайн задля ознайомлення зі структурою опитування та коригування часу, відведеного на нього;

забезпечити відкритість, прозорість та справедливість конкурсу, створити рівні умови для конкурсантів;

формувати незалежне журі з педагогів-практиків, зокрема тих, хто працює в НУШ, а також із переможців конкурсу минулих років;

до складу журі включати «незацікавлених» педагогів з інших регіонів, які б налаштовували інших членів журі на об'єктивне оцінювання;

слідкувати за дотриманням конкурсантами академічної доброчесності під час випробувань, особливо в дистанційній формі, рівних умов проходження випробувань (у всіх повинні бути увімкненими дві камери та мікрофон тощо), застосовувати покарання за порушення конкурсних умов;

членам журі бути більш коректними та справедливими до конкурсантів, ставитися до вчителів позитивно та з повагою;

чітко формулювати завдання;

зменшити кількість завдань у тестах та забезпечити рівні умови під час тестування; зменшити кількість питань з психології й педагогіки, передбачити більше питань з предмета та методики його викладання;

питання тестів повинні бути практично спрямованими, які формують предметні компетентності;

більш якісно готувати завдання для випробування «Тестування» (без помилок у самих завданнях та у варіантах відповіді); відповіді до тестових запитань повинні носити чіткий, конкретний, однозначний характер; враховувати, що не всі вчителі викладають в 10–11 класах, бо деякі школи тепер до 9-го класу;

передбачити увімкнення таймера під час тестування;

надавати учасникам орієнтовні питання для опрацювання та список літератури (інших джерел) з метою підготовки до тестування;

зробити адекватну кількість завдань у випробуваннях відповідно до того часу, який був наданий для їх розв'язання;

жеребкування майстерки проводити завчасно, щоб можна було забезпечити учасників матеріалами та інструментами;

теми випробувань обирати жеребкуванням окремо для кожного конкурсанта;

збільшити час на виконання завдань випробувань та виступ, підготовку до уроку;

оцінювання конкурсних випробувань здійснювати прозоро за чіткими критеріями, які доводити до відома конкурсантів;

своєчасно та відкрито повідомляти результати оцінювання конкурсних випробувань (кожному конкурсанту за кожне випробування), оголошувати результати конкурсу;

забезпечити зворотний зв'язок з кожним учасником щодо конкурсних випробувань; членам журі коментувати виставлені бали за випробування, аналізувати результати конкурсу;

передбачити мінімум технічного забезпечення конкурсантів при дистанційній формі проведення конкурсу;

зменшити кількість обладнання для випробування «Фізичний експеримент» (оскільки заклади освіти зазнали руйнування) або надати можливість конкурсантам мати однакове обладнання;

для проведення випробування «Урок» в очній формі обирати заклади з можливістю проводити уроки під час повітряної тривоги, а також з сучасним та достатнім матеріально-технічним забезпеченням, передбачити більшу кількість аудиторій для своєчасної підготовки конкурсантами необхідного обладнання та роздаткового матеріалу;

забезпечувати кожного з конкурсантів необхідним технічним обладнанням для підготовки до випробування «Урок» під час очного проведення конкурсу;

надати конкурсантам право вибору платформи для проведення випробувань в режимі онлайн;

організаторам першого туру після завершення конкурсних випробувань забезпечити доступ до перегляду записів випробувань, проведених у рамках конкурсу, а також надавати конкурсантам доступ до завдань випробувань і відповідей;

створити онлайн-спільноту для учасників конкурсу, де вони могли б спілкуватися, ділитися досвідом та співпрацювати;

передбачити творчий обмін досвідом та враженнями між учасниками конкурсу після завершення всіх випробувань;

програмою конкурсу передбачити можливість спілкування та обміну досвідом між конкурсантами, членами журі;

розподіляти винагороди у фінальному етапі першого туру конкурсу між усіма фіналістами;

збільшити розмір грошової винагороди;

нагороджувати дипломами або сертифікатами всіх учасників першого туру конкурсу.

15. Які б випробування ви запропонували для конкурсу «Учитель року»? Опишіть коротко випробування.

501 респондент (65%) відмітив, що усі випробування першого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024» були достатньо повними і доречними для оцінювання професійних якостей вчителя. Надали пропозиції щодо випробувань конкурсу 270 (35%) учасників опитування, але без їх опису.

16. Як участь у конкурсі посприяла Вашому професійному розвитку?

На це запитання надали відповідь 734 респонденти, що становить 95% від загальної кількості опитуваних. З них 59 педагогів (8%) відповіли, що участь у конкурсі ніяк не посприяла їхньому професійному розвитку.

Більшість учасників опитування (675, 87%) сприйняли конкурс як можливість підвищити рівень професійної майстерності, отримати новий досвід, поділитися власними педагогічними наробками та продемонструвати свої професійні здібності, оцінити рівень своєї професійної компетентності, полегшити проходження атестації, підготуватися до сертифікації.

Учасники опитування відмітили, що участь у цьому змаганні змусила їх ретельно переглянути свою роботу, виявити сильні та слабкі сторони педагогічної діяльності, а також розробити стратегії для подальшого професійного зростання. Підготовка до конкурсу спонукала педагогів до глибокої саморефлексії та аналізу власних методів та підходів до навчання, дослідження педагогічних інновацій та поглиблення знань в галузі освіти. Бажання отримати визнання як учителя року надихнуло на пошук нових способів покращення своєї роботи та досягнення вищих результатів у навчанні та вихованні учнів. Конкурсанти відкрили для себе нові форми та методи

роботи, опанували освітні ресурси та інтерактивні платформи, нові інструменти дистанційної роботи з учнями, а також вкотре переконалися у важливості своєї професії та необхідності удосконалювати власні професійні здібності.

Участь у конкурсі якісно підвищила рівень знань та власну самооцінку педагогічних працівників, надихнула їх на нові звершення, надала впевненості в собі, стимулювала до постійного самовдосконалення, мотивувала до саморозвитку, а також пошуку нових шляхів у своїй професійній кар'єрі.